

Inzichtanalyse: eerste inzicht in gebruik Handreiking Omgevingscondities

Onderdeel van Handreiking Monitoring Omgevingscondities Natura 2000

Versie 1.0

Gefinancierd door de Europese Unie
NextGenerationEU

Programma Verbetering Natuurmonitoring
Beter inzicht in de VHR-doelen

Colofon

Opdrachtgever	: Programma Verbetering Natuurmonitoring Programmalijn Omgevingscondities
Auteur	: WING partner in ruimte en ontwikkeling
Versie	: 1.0
Status	: DEF
Datum	: 27 februari 2025

Deze inzichtanalyse is een onderdeel van "de gereedschapskist" Handreiking Monitoring Omgevingscondities versie 2.0; en komt voort uit de Pilot handreiking omgevingscondities. De basis voor dit document is een door WING uitgezette enquête onder de voortouwnemers provincies.

Inhoudsopgave

Inleiding 1

Inzichtanalyse 2

Bijlage 1: Resultaten enquête t.b.v. inzichtanalyse handreiking monitoring omgevingscondities 6

Bijlage 2 – Enquêtevragen voor Pilot Handreiking monitoring Omgevingscondities 20

Inleiding

De provincies[1] werken met de handreiking aan hun monitoringsplannen. Deze inzichtanalyse geeft een beschrijving van de gevolgen van de implementatie van de handreiking v2.0.

Op deze manier geven we antwoord op de hoofdvraag:

“Wat zijn de gevolgen van het werken met de handreiking v2.0 voor de inzet en benodigde kennis uit provincies en Rijkswaterstaat?”

Deze inzichtanalyse bestaat uit twee delen:

- Deel 1. Wat hebben de deelnemers nodig om de handreiking voldoende goed in te kunnen zetten?
- Deel 2. Wat is de impact van de handreiking op de organisatie in termen van inzet, benodigde kennis, doorlooptijd en kosten per organisatie?

Inzichtanalyse

Deel 1. Wat hebben de deelnemers nodig om de handreiking voldoende goed in te kunnen zetten?

Tijdens het pilotproces bleek dat niet alleen de landschapstypen varieerden, maar ook dat andere factoren van invloed zijn op de behoeften van de voortouwnemers. Deze factoren liggen op het vlak van:

- Gebied: Hoe groot is het gebied? Hoe complex is het gebied?
- Kennis: Wat weten we van het gebied? Wat weten we (nog) niet over het gebied?
- Informatie ontsluiting en organisatie: Wie stelt het monitoringsplan op? Wat is het kennis en expertiseniveau van de opsteller? Is er voldoende inzet beschikbaar bij de voortouwnemer?

Deel 2. Wat is de impact van de handreiking op de organisatie in termen van inzet, benodigde kennis, doorlooptijd en kosten per organisatie?

Elk gebied is verschillend en daarom ook elk monitoringsplan. Er is een aantal factoren dat van invloed is op de inspanning (doorlooptijd en kosten) die gemoeid is met het opstellen van een monitoringplan. Door de factoren, zoals benoemd hierboven in deel 1, hieronder in te vullen wordt een indicatie gegeven of een monitoringsplan een relatief kleine, gemiddelde of grote inspanning zal vergen.

NB: dit is slechts een indicatie gebaseerd op de eerste ervaringen in de pilot Handreiking Monitoring Omgevingscondities.

Na het doorlopen van de scorelijst:

Totaal aantal maanden = Totale score x aantal vragen

Totale kosten = Som van alle kostenscores x €1.000

Randvoorwaarden

a. **Zijn de randvoorwaarden voor mijn gebied op basis van doelensystematiek helder?**

Ja (0)

Nee (1)

Waar kan ik de randvoorwaarden vinden? (verwijs naar randvoorwaarden) > terug naar vraag

Informatie ontsluiting en organisatie

b. **Is dit de eerste keer dat het monitoringsplan wordt opgesteld?**

Ja (Tijd: 1, Kosten: 0)

Nee (Tijd: 0, Kosten: 0)

c. **Is de documentatie op orde?**

Ja, volledig (Tijd: 0, Kosten: 0)

Gedeeltelijk, moet nog verzameld worden (Tijd: 0.5, Kosten: 0)

Nee, want:

Het is er niet (Tijd: 1, Kosten: 0)

Het is extern (Tijd: 1, Kosten: 0)

Ik weet niet waar het staat in de organisatie (Tijd: 1, Kosten: 0)

Welke acties zijn nodig als de documentatie niet volledig is? (verwijs naar checklist of handreiking: deel 1, paragraaf 1.3 voortouwnemer)

d. **Is de kennis van de voortouwnemer op orde? 1: Voldoende ervaring; 2: Voldoende expertise; en 3: Voldoende beschikbaarheid (min 2uur per week)**

3x ja = Ja (Tijd: 0, Kosten: 1)

2x ja = Deels (Tijd: 0.5, Kosten: 0.5)

2x nee = Nee (Tijd: 1, Kosten: 0)

Hoe kan ik de kennis van de voortouwnemer controleren? (verwijs naar deel1 inzichtanalyse)

e. **Besteed je het opstellen van het monitoringsplan uit?**

Ja (Tijd: 0, Kosten: 1)

Grotendeels (Tijd: 0.3, Kosten: 0.7)

We besteden onderdelen uit, *namelijk ...* (Tijd: 0.5, Kosten: 0.5)

Nee, wij doen het zelf (Tijd: 1, Kosten: 0)

Kennis

f. **Is de informatie op orde: is er een duidelijk beeld van het gebied?**

Ja, er is een LESA aanwezig (Tijd: 0, Kosten: 0)

Ja, maar er is geen LESA (Tijd: 0.3, Kosten: 0)

Nee, maar er is wel een LESA beschikbaar (Tijd: 0.5, Kosten: 0)

Nee (Tijd: 1, Kosten: 0)

Wat zijn de belangrijkste aspecten van een LESA? (verwijs naar locatie in handreiking) > terug naar vraag

Gebied

g. **Is het gebied complex?**

Ja, want ... (Tijd: 1, Kosten: 0)

Sommige aspecten, namelijk ... (Tijd: 0.5, Kosten: 0)

Nee, niet echt (Tijd: 0, Kosten: 0)

Hoe kan ik de complexiteit van het gebied bepalen? (verwijs naar checklist) > terug naar vraag

h. **Is het gebied groot?**

Ja, wel 5.000 ha of groter (Tijd: 1, Kosten: 0)

Gemiddeld (120-5.000 ha) (Tijd: 0.5, Kosten: 0)

Nee, nog geen 120 ha. (Tijd: 0, Kosten: 0)

Overzicht minimale en maximale uitkomsten

Uitkomsten	**Doorlooptijd in maanden**	**Inzet in kosten**
Minimaal	3 maanden	Lage kosten (€
Norm	6 maanden	Gemiddelde kosten (€
Maximaal	9 tot 12 maanden	Hoge kosten (€

Bronnen

De inzichtanalyse is tot stand gekomen met informatie uit het traject 'Pilot handreiking monitoring omgevingscondities':

- Uit twee rondes online sessies per landschapscluster en drie fysieke kwartaalsessies
- Resultaten uit de vragenlijst die per provincie is ingevuld. De uitgebreide uitkomsten van deze vragenlijst staan in de bijlage
- Tussentijdse analyse van de pilot monitoringsplannen door Stichting Bargerveen. Uitgangspunt is dat de opgestelde monitoringsplannen voldoen aan de gestelde kwaliteitscriteria.

Uit deze informatie bleken de elementen die van invloed zijn op de inspanning die geleverd moet worden en de benodigde (doorloop-)tijd binnen een provincie om te komen tot een goede vinger aan de pols monitoring van de omgevingscondities. De mate waarin deze elementen spelen is hieronder aangegeven.

Bijlagen:

1. Resultaten enquête t.b.v. inzichtanalyse.
2. Kostenindicatielijst ter overweging bij uitbesteden. Dit wordt later toegevoegd.

Bijlage 1: Resultaten enquête t.b.v. inzichtanalyse handreiking monitoring omgevingscondities

December 2024

Deze enquêteresultaten is een bijlage van de inzichtanalyse. Tezamen zijn zij onderdeel van de resultaten uit de Pilot handreiking omgevingscondities, uitgevoerd voor de programmalijn omgevingscondities als onderdeel van het Programma Verbetering Natuurmonitoring.

De provincies en Rijkswaterstaat werken met de handreiking aan hun monitoringsplannen. Deze inzichtanalyse geeft een beschrijving van de gevolgen van de implementatie van de nieuwe handreiking. Kunnen de deelnemende organisaties uit de voeten met de handreiking? Wat hebben zij nodig om de handreiking voldoende goed in te kunnen zetten? Wat is de impact van de handreiking? De gevolgen van het werken met de handreiking zijn zowel overkoepelend als per fase gevat. Ook zijn zij uitgewerkt in termen van inzet, benodigde kennis en geschatte impact, doorlooptijd en kosten per organisatie. Op deze manier geven we antwoord op de hoofdvraag:

"Wat zijn de gevolgen van het werken met de handreiking voor de inzet/benodigde kennis uit provincies en Rijkswaterstaat?"

De inzichtanalyse is tot stand gekomen met informatie uit het traject 'Pilot handreiking monitoring omgevingscondities':

Uit de twee rondes online sessies per landschapscluster

Resultaten uit de vragenlijst die per provincie is ingevuld. De uitgebreide uitkomsten van deze vragenlijst staan in de bijlage.

NB: provincie Flevoland neemt niet deel aan deze pilot, omdat zij geen habitattyperichtlijn hebben.

Uitgangspunt is dat de opgestelde monitoringsplannen voldoen aan de gestelde kwaliteitscriteria. Stichting Bargerveen is momenteel bezig met de beoordeling van de monitoringsplannen. De mogelijke impact uit de daaruit voortkomende wijzigingen worden meegenomen in dit document.

Algemeen

De enquête is ingevuld door de volgende provincies.

Nr.	Functie	Provincie
1	Beleidsmedewerker Natuur	Groningen
2	Beleidsonderzoeker natuurmonitoring	Fryslân
3	Specialist Natuurmonitoring	Drenthe
4	Gebiedsecoloog/ adviseur monitoring	Overijssel
5	adviseur monitoring natuur	Gelderland
6	Hydroloog	Noord-Holland
7	strategisch beleidsadviseur N2000	Zuid-Holland
8	Beleidsadviseur ecohydrologie	Utrecht
9	Ecoloog	Noord-Brabant
10	Beleidsmedewerker Natuur	Limburg
11	Adviseur Natuurmonitoring	Noord-Brabant
Totaal	**11**	

De online sessies zijn bijgewoond door dezelfde personen, soms versterkt met een collega.

Opstellen van het monitoringsplan: Zelf doen of uitbesteden?

De volgende zes provincies kiezen ervoor om het opstellen van hun monitoringsplan uit te besteden:

Drenthe, Gelderland, Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht.

Groningen en Limburg gaan het opstellen van hun monitoringsplan niet uitbesteden, terwijl Fryslân en Overijssel nog niet weten of zij de monitoringsplannen zelf gaan opstellen of uitbesteden. We staan hier uitgebreider bij stil onder deel 3: inzet in tijd, geld en/of expertise.

Grote verschillen in status monitoringsplannen

De deelnemers hebben tijd en ruimte om te werken aan de monitoringsplannen aan de hand van de handreiking. In de praktijk blijken er grote verschillen te zijn tussen de status van deze monitoringsplannen. Er zijn daarvoor twee oorzaken aan te wijzen:

Tijdsinzet: De betrokken deelnemer heeft veel andere taken uit te voeren en komt weinig tot niet toe aan het werken aan het monitoringsplan met de handreiking

Intern voorwerk: De deelnemer blijft steken op stap 1 van het monitoringsplan opstellen: het interne voorwerk; het verzamelen van de benodigde informatie. Hiervoor is de opsteller afhankelijk van wachttijd op antwoorden en afhankelijkheid van reagerende collega's.

De kwaliteit van de uitvraag van de enquête

De vragenlijst is goed ingevuld. Er was veel ruimte voor open vragen. Deze zijn goed benut. Deze gegevens zijn geclusterd. Voor niet alle fases zijn alle ervaringen inzichtelijk, doordat veel gemeenten (nog) niet alle fases hebben doorlopen.

Sommige onderdelen werden ervaren als moeilijk in te vullen. Dat zijn de onderdelen welke partijen er betrokken worden of moeten worden, maar bovenal de ureninschatting. Een precieze inschatting van benodigde uren en capaciteit is lastig, vanwege het iteratieve proces. Activiteiten lopen door elkaar en de doorlooptijd afhankelijk is van beschikbare capaciteit bij de andere betrokken collega’s of organisaties. Het invullen is daarom vaak ‘natte vinger werk’, zoals een deelnemer dat omschreef.

Indeling naar landschapscluster

De verschillende provincies hebben een pilot aangedragen, op basis waarvan er verschillende landschapsclusters zijn ingericht. Achterliggende gedachte was onder meer dat, vanwege de verschillende landschappen, ook verschillende behoeften en/of werkwijzen zijn. Uit de online sessies blijkt dat er inhoudelijk inderdaad verschillende onderdelen in meer of mindere mate van belang zijn (te nemen maatregelen bij natte of droge situaties), maar ook dat deze niet terug te zien zijn in de benodigde inzet of capaciteit. Dat kan samenhangen met het feit dat de organisaties hun monitoringsplannen nog opstellen van ten tijde van de online sessies.

Proces

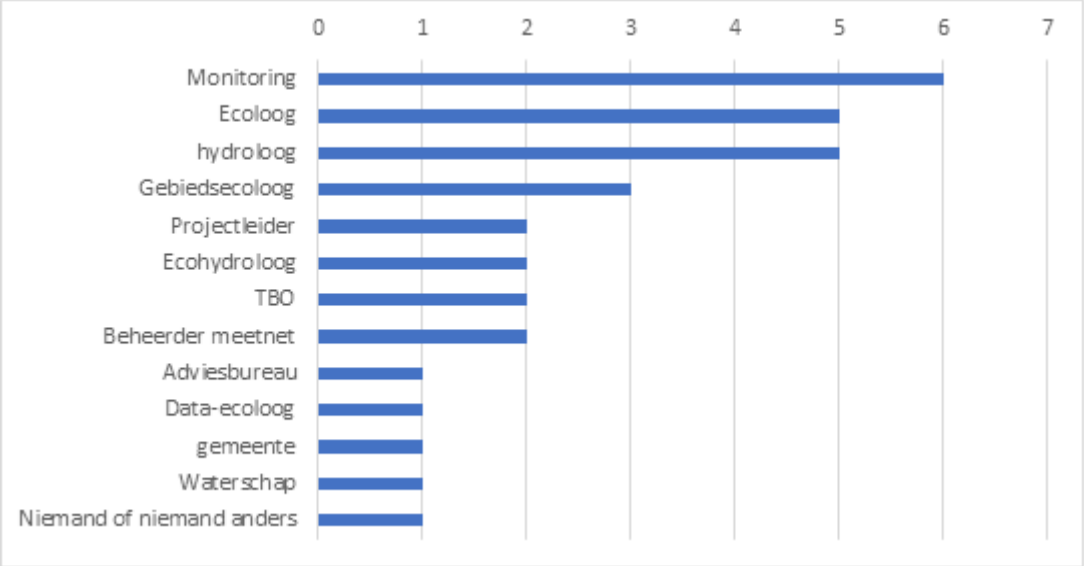
Aan welke fases is gewerkt

Fase	Aantallen	%
Voorwerk intern: Informatie verzamelen in de organisatie	10	100%
Voorwerk extern: Informatie verzamelen buiten de organisatie	8	80%

Ontwerpfase	6	60%
Werksessies	3	30%
Schrijffase	3	30%
Uitrollen meetnet en verrichten veldmetingen	0	0%

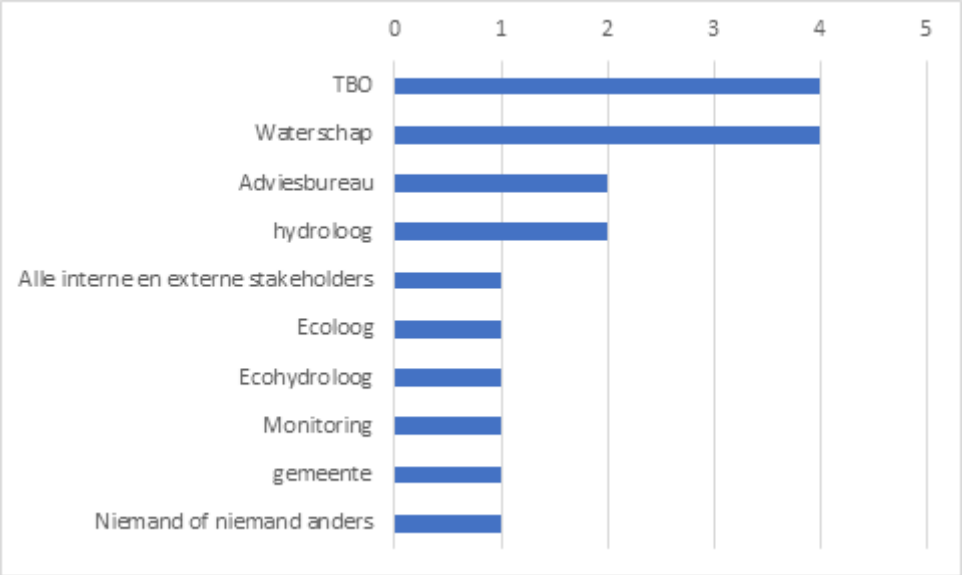
Overzicht van partners om mee te werken tijdens het voorwerk intern

Alle tien provincies werken aan het voorwerk intern: informatie verzamelen in de organisatie. Zij hebben daarbij de volgende partijen nodig. Opvallend is dat zij daarbij ook voor informatie buiten de organisatie gaan.

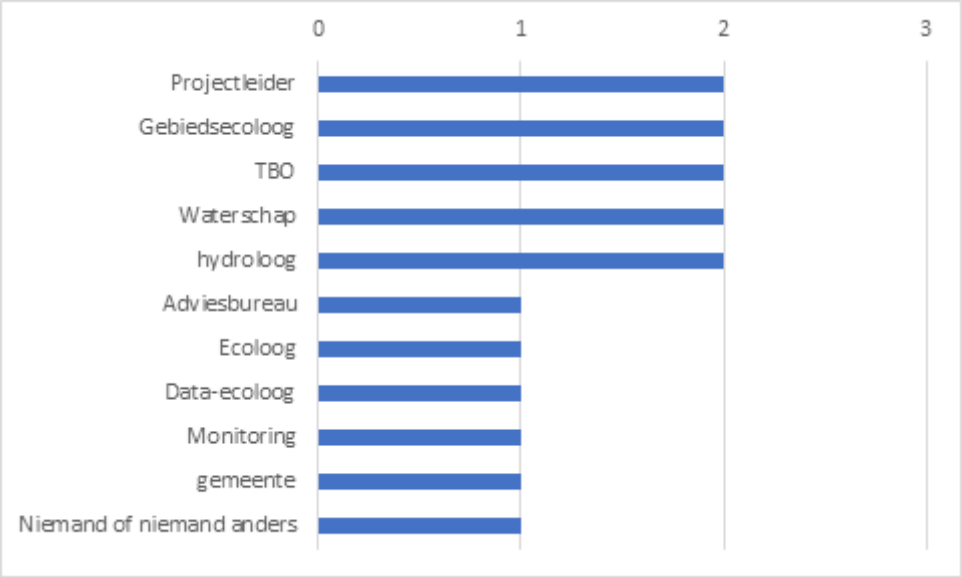
Overzicht van partners om mee te werken in het voorwerk extern

Acht van de tien provincies werken aan het voorwerk extern: informatie verzamelen buiten de organisatie. Zij hebben daarbij de volgende partijen nodig.

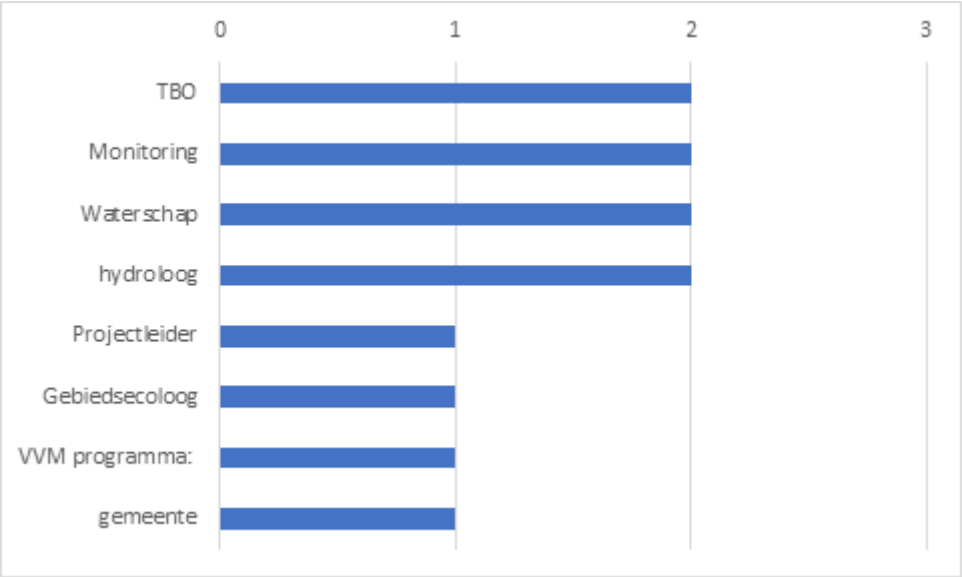
Overzicht van partners om mee te werken aan de fase 'Ontwerpfase'

Vier van de tien provincies werken met de ontwerpfase. Zij hebben daarbij de volgende partijen nodig. Eén provincie geeft aan zoveel kennis in huis te hebben, dat er geen andere partij nodig is.

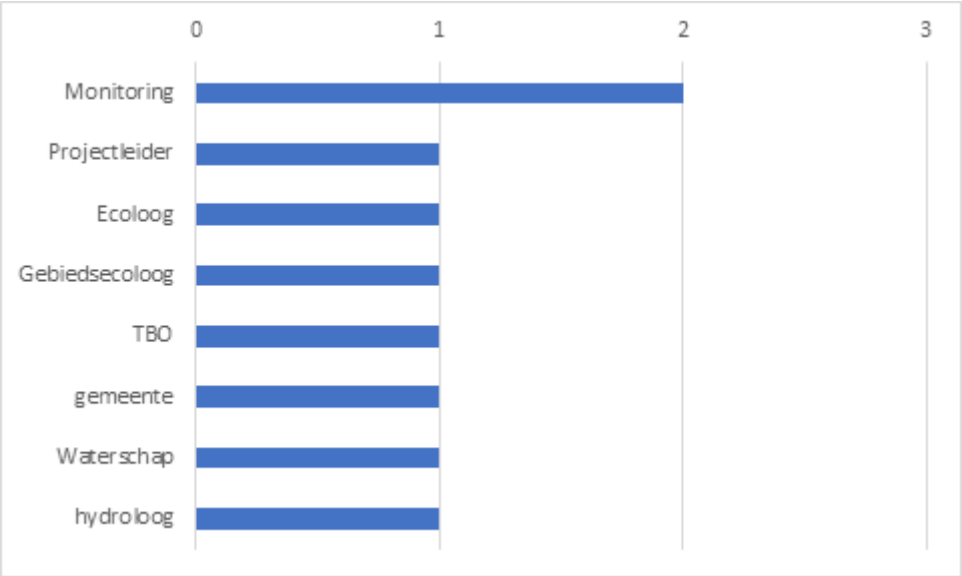
Overzicht van partners nodig geacht om mee te werken aan de fase 'Werksessies'

Drie van de tien provincies werken met de fase werksessies. Zij hebben daarbij de volgende partijen nodig:

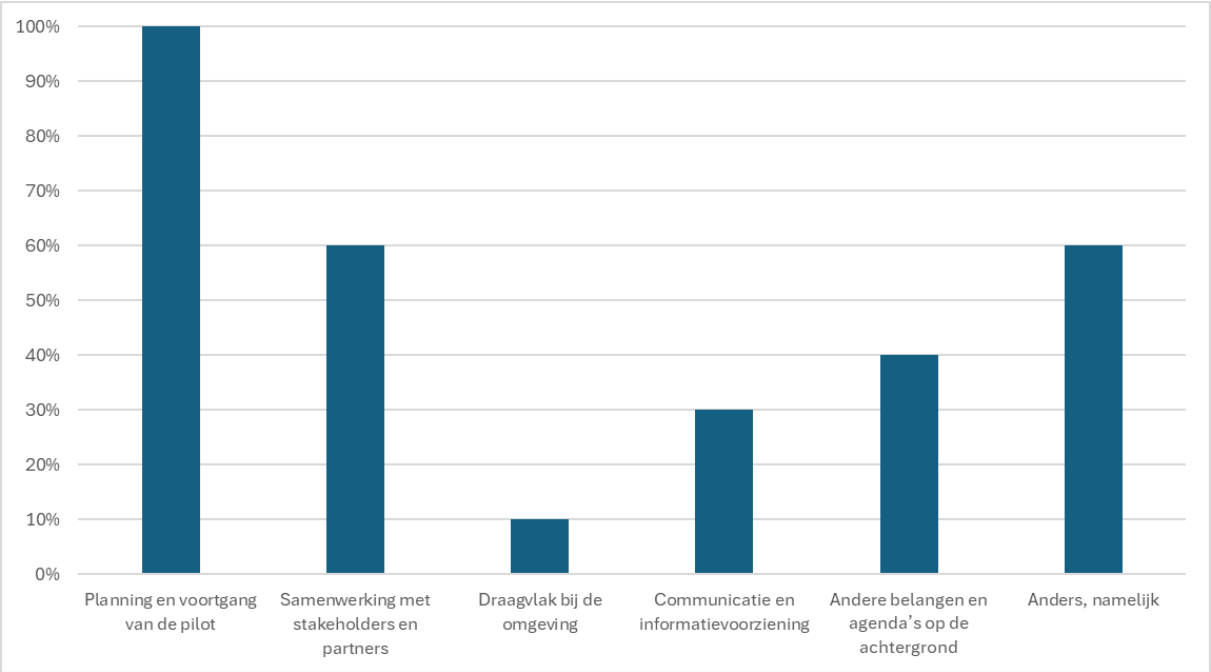
Overzicht van partners nodig geacht om mee te werken aan de fase 'Schrijffase'

Drie van de tien provincies werken aan de schrijffase. Zij geven aan daar heel verschillende partijen voor nodig te hebben, waarbij 1 provincie alleen monitoring nodig heeft:

Tijdsbesteding

De meeste tijd die de organisaties tot nu toe besteed hebben bij het werken aan het monitoringsplan aan de hand van de handreiking ziet er als volgt uit:

Wanneer we dit afzetten tegen de fases welke alle organisaties hebben doorlopen (voorwerk intern) en grotendeels de helft van de fases heeft doorlopen (6 van de 10 organisaties (dus 60%) werken aan de ontwerpfase) is het begrijpelijk dat alle deelnemers planning en voortgang van de pilot en samenwerking met stakeholders nodig hebben.

Dat blijkt ook uit de antwoorden die genoemd zijn onder 'Anders, namelijk…'. Deze reacties vallen in twee categorieën: "ik ben nog niet verder gekomen" en "het uitzoeken van informatie". Door één persoon wordt aangegeven dat het invullen van het format wennen is en daardoor relatief veel tijd kost. Bij een andere persoon gaat het over uitbesteding; deze persoon geeft aan pas een beeld te hebben van de bestede tijd als dit inzicht door het externe adviesbureau is gegeven.

Inhoud

Aan welke onderdelen hebben de provincies gewerkt?

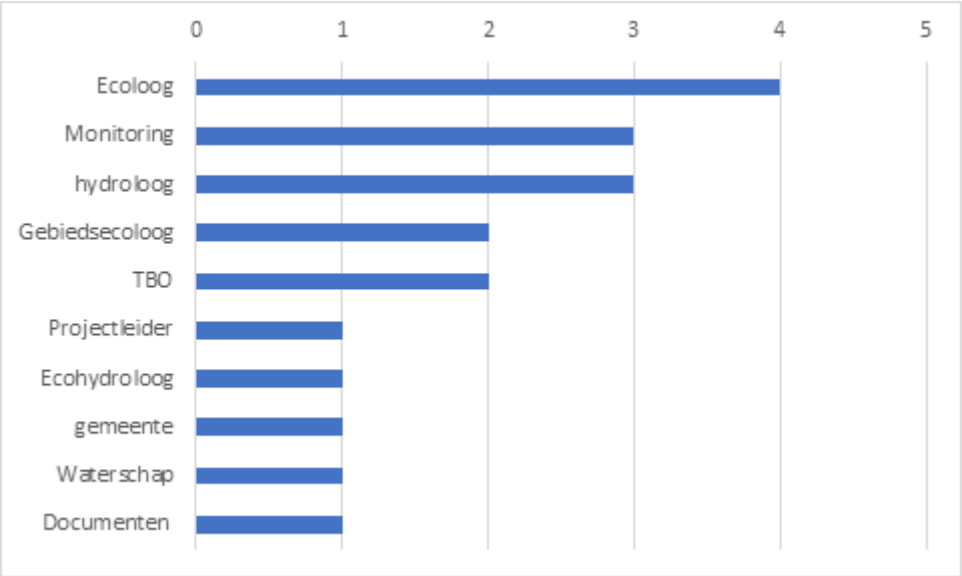
Uit onderstaande tabel blijkt dat de helft van de provincies bij de meetmethoden zijn aanbeland en dat twee provincies op het moment van invullen van de vragenlijst alle onderdelen behandelen.

Onderdeel	Aantallen	%
Gebiedsbeschrijving	9	90%
Opzet meetnet	9	90%
Meetmethoden	5	50%

Beoordeling monitoringsgegevens	2	20%

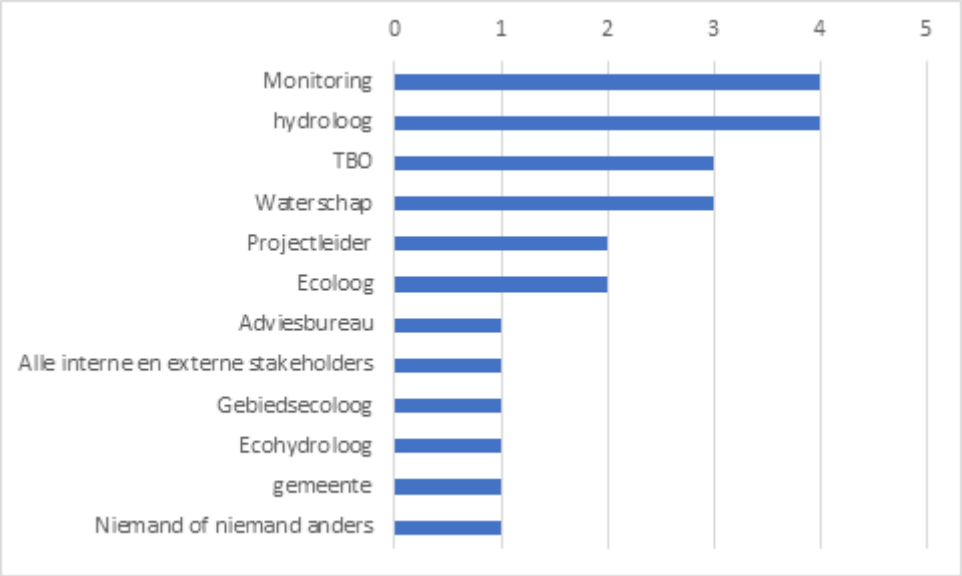
Voor de gebiedsomschrijving werken de provinciemedewerkers samen met:

Negen van de tien provincies hebben aan de gebiedsomschrijving gewerkt.

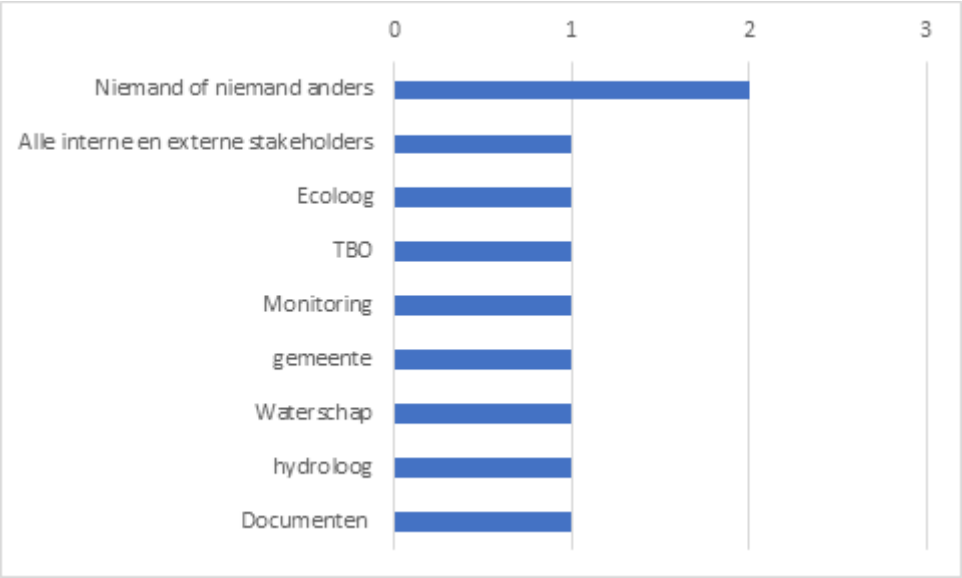
Voor de opzet van het meetnet werken de provinciemedewerkers samen met:

Negen van de tien provincies hebben aan de opzet van het meetnet gewerkt.

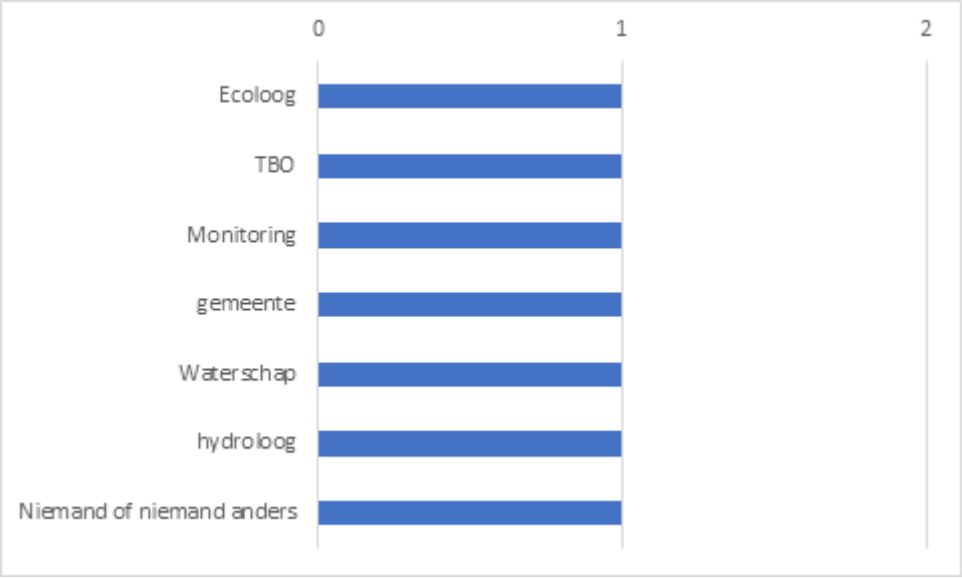
Voor het werken aan de meetmethoden werkt de provinciemedewerker samen met:

Vijf van de tien provincies hebben aan de meetmethoden gewerkt.

Voor het beoordelen van de monitoringsgegevens werkt de provinciemedewerker samen met:

Twee provincies zijn met deze fase bezig geweest. Eén van hen heeft niemand ingevuld, de andere persoon betrekt juist veel verschillende personen, die zijn weergegeven in onderstaande grafiek.

Urenbesteding

We hebben per fase uitgevraagd naar hoeveel tijd de provinciemedewerkers hebben besteed. Verschillende deelnemers gaven dat deze informatie lastig te benoemen is. Dat is ook zichtbaar in de uitslagen. De uren per week over de totale doorlooptijd wijken sterk af van het totaal aantal gescoorde uren. Bijvoorbeeld: ingevulde uren per week: 8 uur met een doorlooptijd van 3 maanden. Dat geeft een totaal van

8uurx4wekenx3maanden=96 uur. Echter, het totale aantal uren is gescoord op 64 uur). Twee van de vijf fasen zijn door vrijwel alle provincies doorlopen en bieden hiervoor een ureninschatting. Eén van de vijf fasen is door 6 van de 10 provincies doorlopen. De laatste twee fasen door maximaal 3 provincies. Deze ureninschatting zijn te miniem om daadwerkelijk uiteen te zetten.

De reikwijdte van de ureninschatting is groot, doordat de doorlooptijd verschilt.

Wel blijkt dat er veel tijd kan zitten in de voorbereidingen, voor het voorwerk intern, om informatie te verzamelen. Dat is afhankelijk van andere personen, beschikbaarheid en toegankelijkheid van informatie en van de complexiteit danwel grootte van het gebied.

Kost het werken met de handreiking extra tijd, geld en/of expertise dan wanneer je dit zonder handreiking opzet?

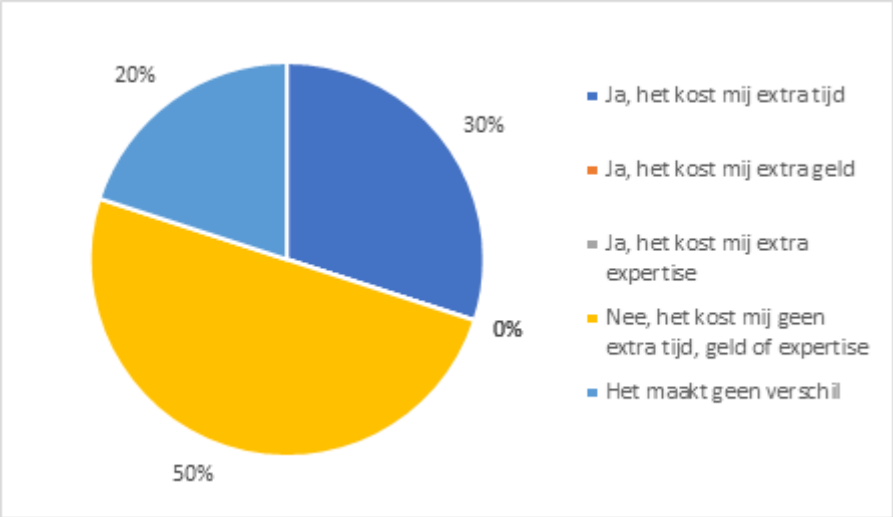
Uit onderstaande cirkeldiagram blijkt dat er geen extra kosten of expertise gemoeid zijn met het werken met de handreiking. Volgens 3 personen kost het werken met de handreiking extra tijd. Zij geven hiervoor de volgende redenen:

Meetdoel per meetpunt uitzoek kost tijd

Afstemming via VVM kost extra tijd

Het plan is veel uitgebreider dan het bestaande PAS-monitoringsplan

De helft van de provincies geeft aan geen extra tijd, geld of expertise kwijt te zijn. Sterker nog, bij de toelichting daarop, geven 4 van de 5 provincies aan dat het zelfs tijd bespaart.

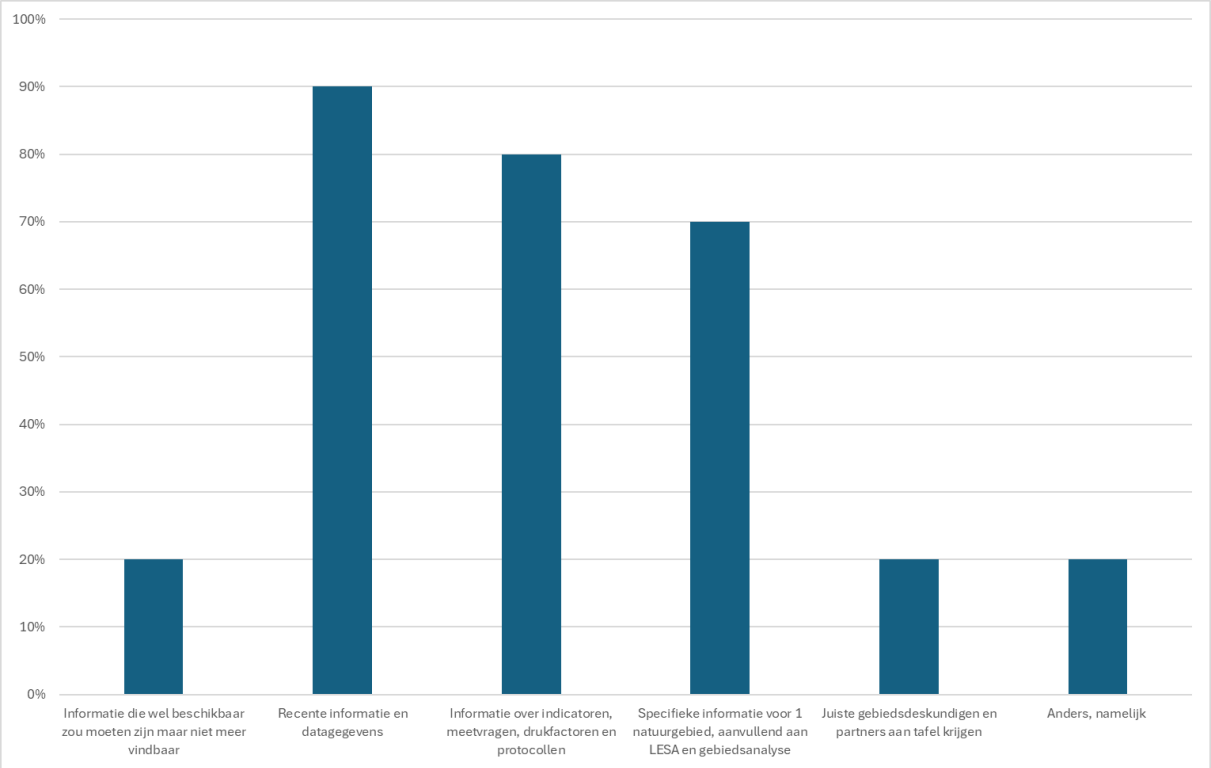
Wel wordt er één nuance uit de antwoorden meegegeven: het is lastig te vergelijken, omdat eerder niet met de handreiking werd gewerkt en wel tijd werd bijgehouden.

Doorlooptijd

Uit onderstaande tabel blijkt dat de doorlooptijd van het opstellen van een geheel monitoringsplan verschilt. Voor het gehele monitoringsplan opstellen is minimaal 5 maanden en maximaal 14 maanden nodig. Het gemiddeld aantal benodigde maanden is 10.

Nr.	Maanden	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
1	11							■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2	9							■	■	■	■	■	■	■	■	■		
3	13			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
4	7							■	■	■	■	■						
5	9							■	■	■	■	■	■	■	■	■		
6	13					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
7	5							■	■	■	■	■						
8	8							■	■	■	■	■	■	■	■			
9	7					■	■	■	■	■	■	■						
10	14	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
Gem	10																	

Daarbij heeft de provinciemedewerker het meeste tijd besteed aan de volgende onderdelen:

Kosten van inzet in tijd, geld en/of expertise

Financiële middelen en waar het aan is besteed

Wat er nodig is aan financiële middelen is voor de meesten niet zichtbaar: 5 van de 10 weten de kosten niet, omdat zij geen idee hebben of omdat het opstellen van het monitoringsplan gaat worden uitbesteed. Eén partij heeft wel zicht op de kosten van het inhuren van een extern bureau: €70.000. De eigen capaciteit is kennelijk hier veelal niet meegerekend: 4 van de 10 geeft aan dat het geen capaciteit kost.

Benodigde personele capaciteit (gevraagd in fte)

Dit vonden partijen lastig in te schatten. Er werd gevraagd de inzet in FTE aan te zetten, maar één organisatie heeft een indicatie gegeven: van 150 uur, besteed door het externe adviesbureau aan het monitoringsplan.

Eigen inzet is daarbij de grootste partij, maar ook de inzet van andere (interne of externe) experts en de werksessie wordt daarbij aangehaald.

Totale doorlooptijd voor het opstellen van een monitoringsplan

De reactie centreert zich op 5 à 6 maanden (6x). Met twee uitschieters omlaag: van enkele uren (1x) en 3 maanden (1x) en met twee uitschieters omhoog: 9 maanden (2).

Als afhankelijkheden worden genoemd:

Goede LESA, beheerplan en/of gebiedsinformatie is beschikbaar

Uitbesteding of capaciteit is voldoende

Goede planning

Complexiteit van het gebied

Notitie: Hierbij is niet inzichtelijk of de doorlooptijd van genoemde maanden volledige inzet tijdens dit tijdsbestek is.

Het minimaal benodigde kennisniveau om met de handreiking te kunnen werken

Uit de tien provincies worden voornamelijk genoemd:

Gebiedsspecifieke kennis (5x)

Ecohydrologische kennis (3x)

Andere kennis die genoemd wordt: gebiedsprocessen, systeemkennis, kennis van veldmetingen, ervaren projectleider voor o.a. het betrekken van gebiedspartners. Volgens een deelnemer kan bij uitbesteding van het monitoringsplan basale (landschaps-)ecologische kennis volstaan.

De gebiedsspecifieke kennis hoeft niet door de schrijver te worden bezeten. Zij kan ook komen uit de LESA. Als schrijver van het monitoringsplan kan het wel helpen om zelf het gebied goed te kennen: het zou tijd schelen bij het opstellen.

Inventarisatie het opstellen en aanpassen van (een deel van) de monitoringsplannen uit te besteden

	Aantal	%
Ja	6	60%
Nee	2	20%
Weet ik (nog) niet	2	20%

Aan de 8 provincies die 'ja' en 'weet ik (nog) niet' is de volgende vraag gesteld:

Biedt de huidige handreiking voldoende handvatten om het opstellen of aanpassen van een monitoringsplan uit te besteden?

	Aantal	%
Ja	4	50%
Nee, de handreiking kan meer handvatten bieden	2	25%
Nee, maar dat hoort ook niet in deze handreiking thuis	2	25%

Handvatten die de handreiking voor het uitbesteden nog meer zou kunnen bieden:

"Wij hebben behoefte aan een format/stappenplan voor het opstellen van een monitoringsplan. Zonder dit zijn we bijna genoodzaakt de opdracht uit te besteden en vertrouwen op de expertise van het adviesbureau"

"Wat vooral mist zijn delen die er niet in horen/kunnen, omdat elke organisatie zijn eigen proces heeft voor uitbesteden opdrachten. De handreiking (liefst in combinatie met een goed uitgewerkt voorbeeld) moet voldoende zijn voor een goede uitbesteding."

Bijlage 2 – Enquêtevragen voor Pilot Handreiking monitoring Omgevingscondities

Het doel van deze enquête is om inzicht te krijgen in wat er goed gaat en wat er verbeterd kan worden in het gebruik van de handreiking monitoringsplan omgevingscondities ten behoeve van de inzichtanalyse en aansturing van het pilotproces. Uitgangspunt is dat de opgestelde monitoringsplannen voldoen aan de gestelde kwaliteitscriteria. De uitkomsten bespreken we graag met jullie in de online sessies per landschapscluster in december 2024.

Algemeen

1. Wat is je naam?

Open vraag

2. Wat is je functie?

Open vraag

3. Voor welke provincie werk je?

Keuzemenu

Proces

Volgens de handreiking beslaat het monitoringsplan de volgende fases:

a. Voorwerk intern: Informatie verzamelen in de organisatie
b. Voorwerk extern: Informatie verzamelen buiten de organisatie
c. Ontwerpfase
d. Werksessies
e. Schrijffase
f. Uitrollen meetnet en verrichten veldmetingen

De volgende vragen richten zich op deze fases.

4. Heb je gewerkt aan: a-f ?

a. Zo ja: vraag 5 + 6
b. Zo nee: volgende letter.

Indien a-f ingevuld, per letter de volgende vragen stellen

In geval van voorwerk intern/voorwerk extern/ontwerpfase/werksessies/schrijffase/uitrollen meetnet en verrichten veldmetingen:

5. Wie heb je nodig gehad bij het werken aan deze fase? Noem alle relevante stakeholders (denk aan teamleider, ecoloog van het gebied, hydroloog, archivaris, adviesbureau)

Open vraag

6. Hoeveel tijd heb je ongeveer besteed aan deze fase? Definieer in uren en in tijd.

- Ik besteed x uren per week
- Ik heb tot nu toe x uren in totaal besteed
- Ik ben begonnen in x en verwacht klaar te zijn met deze fase in x (doorlooptijd)

Invulvraag

[de volgende vraag geldt weer voor iedereen]

7. Waar heb je jouw tijd het meeste aan besteed? Maak een top 3 met de volgende punten.

a. Planning en voortgang van de pilot

b. Samenwerking met stakeholders en partners

c. Draagvlak bij de omgeving

d. Communicatie en informatievoorziening

e. Andere belangen en agenda's op de achtergrond

f. Anders, namelijk: …

Invulvraag

In het proces, zoals hiervoor besproken:

8. Ik ben begonnen in x en verwacht klaar te zijn met het monitoringsplan in x (doorlooptijd).

Invulvraag

9. Kost de monitoring omgevingscondities, in overeenstemming met de handreiking, extra tijd, geld en/of expertise dan wanneer je dit zonder handreiking opzet?

- Ja, namelijk:

1. Het kost mij extra tijd, want *toelichting*
2. Het kost mij extra geld, want *toelichting*
3. Het kost mij extra expertise, want *toelichting*

- Nee, het kost mij geen extra tijd, geld of expertise, want *toelichting*
- Het maakt geen verschil.

Invuloefening

10. Programma Verbetering Natuurmonitoring werkt aan verschillende producten die relevant zijn voor een goede uitwerking van monitoringsplannen omgevingscondities. Een goed monitoringsplan is gebaat bij, maar ook afhankelijk van deze producten. Aan de volgende producten wordt momenteel gewerkt, maar zijn nog niet beschikbaar voor gebruik. Het gaat om de volgende producten:

- Abiotische drukfactoren gerelateerd aan abiotische procesindicatoren. Onderdeel daarvan zijn ook een inventarisatie van:
  - Bijbehorende maatlatten
  - Protocollen voor meetmethoden
  - Meetanalyses
  - Dataopslag
- Uniform begrippenlijst
- Uniform beoordelingskader bij doelbereik

Naast bovenstaande producten, mis je inhoudelijke informatie die wat jou betreft nodig is voor een goed monitoringsplan?

Invulvraag ja/nee

Zo nee: Naar vraag 11.

Zo ja: Naar vraag 10.

11. Welke inhoudelijke informatie is aanvullend onderzoek nodig om de handreiking verder te verbeteren volgens jou?

Open vraag

12. Hoe kijk je tegen je monitoringsplan aan? Hoe gaat het? Ben je bijvoorbeeld tevreden over de kwaliteit en het proces ernaartoe?

Open vraag

Inhoud

Volgens de handreiking bestaat het monitoringsplan de volgende onderdelen:

a. Gebiedsbeschrijving (systeembeschrijving, habitattypen, knelpunten)

b. Opzet meetnet (vragen, indicatoren, opzet)

c. Meetmethoden

d. Beoordeling monitoringsgegevens (indicatie per meetlocatie, systeemherstel, standplaatsfactoren)

De volgende vragen richten zich op deze onderdelen.

13. Heb je gewerkt aan: a-d?

a. Zo ja: vraag 13 + 14

b. Zo nee: volgende letter.

Invulvraag

Indien a-d ingevuld, per letter de volgende vragen stellen

In geval van gebiedsbeschrijving/opzet meetnet/meetmethoden/beoordeling monitoringsgegevens:

14. Wie heb je nodig gehad bij het werken aan dit onderdeel? Noem alle relevante stakeholders (denk aan teamleider, ecoloog van het gebied, hydroloog, archivaris, adviesbureau)

Open vraag

15. Hoeveel tijd heb je ongeveer besteed aan dit onderdeel? Definieer in uren en in tijd.

- Ik besteed x uren per week
- Ik heb tot nu toe x uren in totaal besteed
- Ik ben begonnen in maand x en verwacht klaar te zijn met het monitoringsplan in maand x (doorlooptijd)

Invulvraag

[de volgende vraag is weer gericht aan iedereen]

16. Waar heb je jouw tijd het meeste aan besteed? Maak een top 3 met de volgende punten.

a. Informatie die wel beschikbaar zou moeten zijn maar niet meer vindbaar

b. Recente informatie en datagegevens

c. Informatie over indicatoren, meetvragen, drukfactoren en protocollen

d. Specifieke informatie voor 1 natuurgebied, aanvullend aan LESA en gebiedsanalyse

e. Juiste gebiedsdeskundigen en partners aan tafel krijgen

f. Anders, namelijk: …

Invulvraag

In de inhoud van de handreiking, zoals hiervoor besproken:

17. Kost de monitoring omgevingscondities, in overeenstemming met de handreiking, extra tijd, geld en/of expertise dan wanneer je dit zonder handreiking opzet?

- Ja, namelijk:

1. Het kost mij extra tijd, want *toelichting*
2. Het kost mij extra geld, want *toelichting*
3. Het kost mij extra expertise, want *toelichting*

- Nee, het kost mij geen extra tijd, geld of expertise, want *toelichting*
- Het maakt geen verschil.

Invuloefening

18. In hoeverre helpen de uitkomst van de monitoring omgevingscondities de voortouwnemers?

- Heel erg goed
- Een beetje
- Niet echt
- Helemaal niet

Licht je antwoord toe: x

Invuloefening met toelichting

Financiën en capaciteit

19. Wat is tot dusver nodig aan financiële middelen en waar is het aan besteed?

Open vraag

20. Wat is tot dusver nodig aan personele capaciteit bij deelnemende organisaties en waar was het voor?

Open vraag

21. Wat is, in jouw ervaring en naar jouw schattig, de totale doorlooptijd voor het opstellen van een monitoringsplan? Noteer in maanden.

Open vraag

22. In jouw ervaring, wat is het minimaal benodigde kennisniveau om met de handreiking te kunnen werken? Denk aan gebiedsspecifieke kennis, ecologische of hydrologische kennis, organisatie-ervaring, begeleiding voor adviesbureau etc.

Open vraag

23. Is jouw organisatie voornemens om het opstellen en aanpassen van (een deel van) de monitoringsplannen uit te besteden?

Invulvraag

Ja > naar vraag 23.

Nee > naar vraag 25

Weet ik (nog) niet > naar vraag 23

24. Biedt de huidige handreiking voldoende handvatten om het opstellen of aanpassen van een monitoringsplan uit te besteden?

Invulvraag

Ja > vraag 25

Nee, de handreiking kan meer handvatten bieden > vraag 24

Nee, maar dat hoort ook niet in deze handreiking thuis > vraag 24.

25. Je geeft aan dat de huidige handreiking niet voldoende handvatten biedt om het opstellen of aanpassen van het monitoringsplan uit te besteden. Wat mis jij?

Open vraag

Tot slot

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête. De informatie wordt ingezet voor het project 'pilot handreiking monitoring omgevingscondities' van Programma Verbeteren Natuurmonitoring.

26. Heb je nog vragen of opmerkingen over de enquête? Laat ze hier achter.

Open vraag